

२२९४६

कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान २०२० -२१
अंतर्गत औजारे बँक साठी कार्यान्वयन पध्दती
ई-मेल - ddaqc5@rediffmail.com

जा.क्र. /SOP/गुनि-५/मा.सू.२०-२१/ /२०२१
कृषिआयुक्तालय, महाराष्ट्रराज्य, पुणे-४११००१.
दिनांक : १९ जुलै, २०२१.

प्रति,

- 1) विभागीय कृषि सहसंचालक, सर्व
- 2) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, सर्व

विषय-सन २०२०-२१ मध्ये कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान /कृषि कल्याण अभियान /राज्य पुरस्कृत
कृषि यांत्रिकीकरण योजना अंतर्गत औजारे बँक साठी कार्यान्वयन पध्दती

- संदर्भ: १) केंद्र शासनाच्या <http://farmech.dac.gov.in> या संकेतस्थळावरील कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियाना
बाबत सुधारीत मार्गदर्शक सूचना-२०२०-२१
२) कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियान मार्गदर्शक सूचना १ डिसेंबर २०२०
३) कृषि कल्याण योजना मार्गदर्शक सूचना २७ ऑक्टोबर २०२०
४) राज्य पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण मार्गदर्शक सूचना ८ फेब्रुवारी २०२१

उपरोक्त संदर्भीय मार्गदर्शक सूचनाद्वारे कृषि यांत्रिकीकरणाच्या तिन्ही योजना अंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या
औजारे बँक या घटकासाठी लाभार्थी निवडी नंतर अनुसरावयाची कार्यपद्धती विषद करण्यात आलेली आहे. तथापि
त्यातील काही बाबींचे क्षेत्रीय स्तरावरून पालन होत नसल्याने सदर कार्यपद्धती नुसार कार्यवाही व्हावी यास्तव आपले
स्तरावरून संबंधितास योग्य त्या सूचना निर्गमित करण्यात याव्यात.

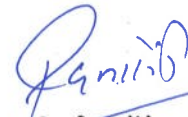
लाभार्थी निवडीनंतर करावयाची कार्यपद्धती-

- १) लाभार्थीची निवड पुर्ण झाल्यानंतर सदर लाभार्थीस पुढील अटी व शर्ती मान्य करण्याचे अधिन राहून तालुका
कृषि अधिकारी यांनी पुर्वसंमती प्रदान करावी. स्थापन करावयाच्या औजारे बँकेद्वारे शेती व्यवसायाशी
निगडीत कामे करणे बंधनकारक राहिल. इतर प्रकारच्या व्यापारी/व्यवसायासाठी या सुविधेचा लाभ देता येणार
नाही.
- २) संबंधीत अर्जदाराकडे कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधा पुरविण्यासाठी आवश्यक प्रशिक्षित, अनुभवी व पुरेसे
मनुष्यबळ असणे बंधनकारक राहिल. तसेच, सदर यंत्रसामुग्री व उपकरणे सुरक्षित व सुस्थितीत ठेवण्यासाठी
आवश्यक जागा व शेडची व्यवस्था असणे बंधनकारक राहिल. जिल्हयातील पीक रचनेनुरूप आवश्यक
असणाऱ्या जमीनीची पूर्वमशागत ते पीक काढणी पश्चात तंत्रज्ञानासाठी आवश्यक सर्व यंत्रसामुग्री व
उपकरणे संबंधितांनी माफक भाडेतत्वावर उपलब्ध करून देऊन त्यांच्या सेवा शेतकऱ्यांना वेळोवेळी पुरविणे
बंधनकारक राहिल.
- ३) लाभधारकाने कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधा शेतकऱ्यांना पुरविल्याबाबत आवश्यक अभिलेख ठेवणे व
त्याचा नियमित अहवाल सादर करणे बंधनकारक राहिल. तसेच, याबाबत तपासणीच्या वेळी सर्व
यंत्रसामुग्री/उपकरणे व अभिलेख सादर करणे बंधनकारक राहिल. अभिलेख नोंदणीचे प्रपत्र सहपत्रीत केले
आहे. (प्रपत्र सोबत जोडले आहे)

- ४) सदर कार्यक्रमान्तर्गत पुरविण्यात येणाऱ्या यंत्रसामुग्री व उपकरणे यांची नियमांत देखभाल व दुरुस्ती करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधीत लाभधारक संस्थेची राहिल. संबंधीत सेवा-सुविधा केंद्रे व्यवस्थित चालविणे व आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी त्यात सुधारणा करण्याची तयारी असणे आवश्यक राहिल.
- ५) सदर यंत्रसामुग्री व उपकरणे यांची आवश्यकतेनुसार परिवहन विभागाकडे नोंदणी (रजिस्ट्रेशन), विमा, कर भरण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधीत लाभधारक संस्थेची राहिल.
- ६) यासाठी मार्गदर्शक सुचनां सोबत सहपत्रीत केलेल्या हमीपत्रानुसार बॉन्डपेपरवर हमीपत्र सादर करणे संबंधीत लाभधारकांना बंधनकारक राहिल. (प्रपत्र-सोबत जोडले आहे)
- ७) सदर लाभार्थ्यास अनुदानावर मिळणाऱ्या औजारांचे कोणत्याही परिस्थितीत पुढील किमान ६ वर्षे हस्तांतरण, पुनर्विक्री किंवा गहाण ठेवता येणार नाहीत. या कालावधीत त्यांना कृषि औजारे सेवा सुविधा पुरविणे बंधनकारक राहिल.
- ८) संबंधीत लाभधारकांसाठी त्यांना आवश्यक असलेल्या यंत्रसामुग्री व औजारांची त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील पीक रचनेनुसार निवड करावी.
- ९) प्रत्येक लाभधारक सेवा-सुविधा केंद्राची सेवा-सुविधा पुरविण्याची क्षमता किमान १० हेक्टर प्रती दिवस आणि किमान ३०० हेक्टर प्रती कृषि हंगाम क्षेत्रासाठी असणे बंधनकारक राहिल.
- १०) केंद्र शासनाच्या "FARMS" या मोबाईल ॲप वर नोंदणी करून भाडे तत्वावर द्यावयाच्या यंत्र औजाराची माहिती भरणे आवश्यक राहिल.

ज्या संस्थांना / गटांना यापूर्वी कृषि यांत्रिकीकरण सेवा सुविधा पुरवठ्यासाठी लाभ देण्यात आला आहे अशा गटांची फेर निवड करण्यात येवू नये. महा डीबीटी पोर्टलवरील कार्यप्रणाली नुसार कृषि औजारे बँक या घटकांची मोका तपासणी देखील कृषि पर्यवेक्षक यांनी करावयाची असून उप विभागीय कृषि अधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील संयुक्त तपासणी पथकाने त्याचे १०० टक्के पर्यवेक्षण करणे आवश्यक आहे.

वरील निकषांव्यतिरिक्त योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीच्या दृष्टीने स्थानिक परिस्थितीनुरूप आवश्यक ते अतिरिक्त निकष जिल्हास्तरीय समितीने ठरविण्यास हरकत नाही.

(दिलीप इंगळे)

संचालक (नि.व गुनि)

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत :

कृषि उपसंचालक, मा. आयुक्त कृषि कक्ष,
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना माहितीसाठी

हमीपत्र नमुना
(₹ 1000/- च्या बॉन्ड पेपर वर)

(कृषी विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियानांतर्गत भाडे तत्वावर
सेवासुविधा पुरविणारे केंद्र स्थापन करण्याबाबत लाभधारकाने द्यायचे हमीपत्र)

मी,(संपूर्ण नाव व पत्ता), वय वर्षे , धारण केलेले पद केंद्राचा प्राधिकृत प्रतिनिधी यांना त्याने कृषि विभागास
हमीपत्र लिहून देतो की,

1. मी स्वतः कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधा पुरवीण्यासाठी सक्षम असून त्या अनुषंगाने यापूर्वी केलेल्या कामांबाबत प्रमाणित तपशील सोबत जोडला आहे. / आमची संस्था नोंदणीकृत असून नोंदणी क्र.-----वर्ष-----
-----आहे.संस्थेचे नोंदणी प्रमाणपत्राची साक्षांकीत प्रत सोबत सहपत्रीत केली आहे.
2. आमच्या संस्थेस कृषि क्षेत्राशी निगडित कामाचा व्यापक अनुभव आहे. संस्थेच्या मेमोरॅन्डम ऑफ असोसिएशनमध्ये कृषि विषयक कामांचा स्पष्ट उल्लेख असून कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधेचा संस्थेस अनुभव आहे.त्याबाबत कागदपत्रे सोबत सहपत्रीत केली आहेत.
3. कृषि विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियानांतर्गत भाडे तत्वावर सेवा सुविधा पुरविणारे औजारे बँक स्थापने व भाडे तत्वावर कृषि यांत्रिकीकरण सेवा सुविधा पुरविणारे केंद्रे स्थापन करण्याबाबत आमची संस्था इच्छुक असून त्यासाठी आवश्यक मनुष्यबळ व प्रशिक्षित तांत्रिक कर्मचारी वृंद आमच्याकडे/संस्थेकडे उपलब्ध आहे.
4. केंद्र स्थापन करण्यासाठी आमच्या जिल्ह्यातील पीक रचनेनुसार सर्व कृषि औजारांची सुरुवातीस स्वखर्चाने ₹.....लाख पर्यंत रकमेची औजारे खरेदी करण्यास मी/संस्था तयार आहे.त्यासाठी आवश्यकतेनुरूप बँक कर्ज प्रकरण करण्याची जबाबदारी माझी/संस्थेची राहिल व त्यासाठी येणारा सर्व खर्च मी/संस्था करेल.प्रत्यक्ष औजारे खरेदीनंतर अनुदानाची रक्कम औजारे खरेदीच्या पावत्या सादर केल्यानंतर व प्रत्यक्षत पासणी करुन आमच्या बँक खात्यात जमा केली जाईल याची मला सुस्पष्ट कल्पना असून त्यास माझी पूर्णतःसंमती आहे.
5. अनुदानावर कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधा केंद्रासाठी खरेदी करण्यात येणाऱ्या संयंत्रे/औजारे/उपकरणे यांचे किमान सहा वर्षे हस्तांतरण, पुर्नविक्री किंवा गहाणवट करता येणार नाही याची मला स्पष्ट कल्पना असून त्यास माझी संमती आहे.अशा प्रकारे हस्तांतरण, पुर्नविक्री किंवा गहाणवट केल्यास अनुदानापोटी मिळालेली संपूर्ण रक्कम व्याजासह एकरकमी वसूल करण्यास माझी विनाशर्त अनुमती आहे.
6. अनुदानाचा लाभ घेतल्याने त्याद्वारे प्राप्त करुन घेण्यात येणाऱ्या औजारांद्वारे/उपकरणांद्वारे जवळपासच्या गावात शेतकऱ्यांना भाडेतत्वावर कृषि यांत्रिकीकरण सेवा-सुविधा माफक दरात/शासनाने निर्धारित केलेल्या दरात उपलब्ध करुन देण्यास मी बांधील राहिल याची मला कल्पना असून त्यास माझी संमती आहे.

7. सदर संयंत्रे, औजारे, उपकरणे यांची निगा राखणे, देखभाल-दुरुस्ती करणे याची सर्वस्वी जबाबदारी आमची राहिल, याची मला कल्पना असून त्यास माझी संमती आहे.
8. याबाबत शासनाने ठरवून दिलेल्या प्रपत्रात नियमितपणे अहवाल सादर करण्याची माझी जबाबदारी आहे तसेच अभिलेख नोंदवही नमुना प्रपत्रात ठेवण्याची हमी मी देत आहे.
9. योजनेच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार अशा केंद्रांसाठी इतर लागू असणाऱ्या सर्व जबाबदाऱ्या पार पाडण्याची मी/संस्था हमी देत आहे.
10. वरील व या अनुषंगाने शासनास आवश्यक सर्व बाबी व नियमांचे पालन करण्याची मी/संस्था या हमीपत्राद्वारे हमी देत आहे.

लिहून घेणार

लिहून देणार

(-----)

(-----)

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

पदनाम-----

साक्षीदार

1. -----

2. -----

कृषि औजारे बँकेने भाडे तत्वावर औजारे पुरवठ्याबाबत ठेवावयाच्या अभिलेख नोंदवहीचा नमुना

अ. क्र.	तारीख	भाड्याने औजारे सेवा पुरविलेल्या शेतकऱ्याचे नाव	त्यांचा पत्ता, संपर्क दुरध्वनी क्र.	भाड्याने दिलेल्या औजारा चा प्रकार	वापराचा कलावधी (तास)	भाड्याचा दर (₹) औजार प्रकार निहाय रु/तास/दिवस क्षेत्र	भाड्याची एकूण रक्कम (₹)	कृषि औजारे बँक धारकाची स्वाक्षरी	तपासणी अधिकारी स्वाक्षरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

सदर अभिलेख नोंदवही संबंधीत तालुका कृषि अधिकारी व उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी पहिल्या पानावर व शेवटच्या पानावर प्रमाणित करून स्वाक्षरी करावी. क्षेत्रीय भेटीच्या वेळी तपासणी करून अभिप्राय नोंदवावेत.

